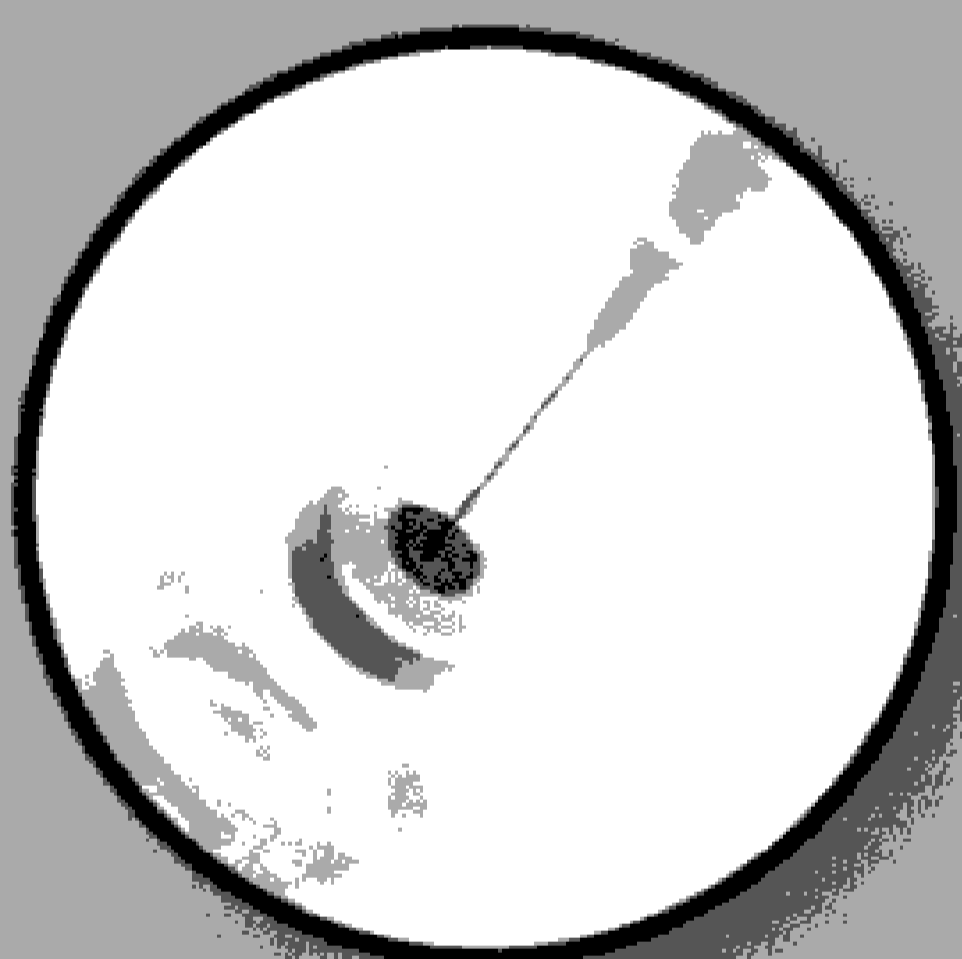

Δρ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΤΣΟΥΧΑΣ
Δρ ΕΛΕΝΗ Θ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

βιβλία
για τις
επιστήμες
υγείας

ΚΛΙΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΔΟΞΟΣ

2013/2014

615.1
ΤΣΟ

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Αρ. 210. 86365

ΚΛΙΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Δρ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΤΣΟΧΑΣ

ΟΙΑ, M.N.Y.A.S, F.R.S.H., M.R.B.A., Hon.M.I.B.CAdv., Council, M.A.A.A.S.

ΙΑΤΡΟΣ - ΕΙΔ. ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

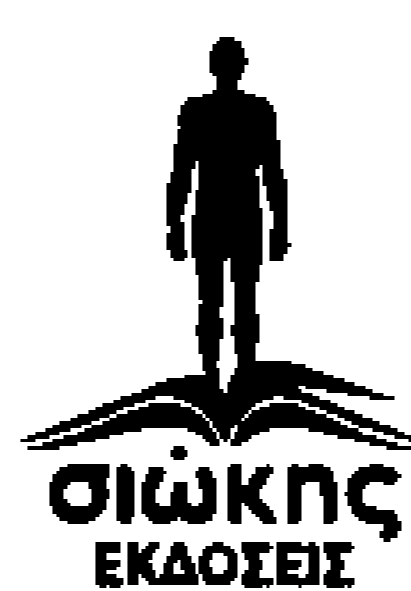
ΟΜΟΤ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ

Δρ ΕΛΕΝΗ Θ. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΥ

ΙΑΤΡΟΣ – ΕΙΔ. ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ – ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΩΝ

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αθήνα 2013

© 2013, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΙΩΚΗΣ – βιβλία για τις επιστήμες υγείας

Δημήτριος Α. Σιώκης & Σία Ε.Ε.

© 2013, Κωνσταντίνος Αθ. Τσόχας

Ελένη Θ. Χατζηχρήστου

ISBN: 978-960-7461-77-3

**βιβλία
για τις
επιστήμες
υγείας**

Τετραπόλεως 10-12, τκ 11527 Αμπελόκηποι, Αθήνα

τηλ. 210 7470255, 7470253, fax 210 7713187

www.siokis.gr

Σημαντική σημείωση: Η Ιατρική είναι μια επιστήμη που αλλάζει διαρκώς ως αποτέλεσμα συνεχούς εξέλιξης. Η έρευνα και η κλινική πείρα διευρύνουν συνεχώς τις γνώσεις μας, ιδίως δε όσες αφορούν τη σωστή θεραπευτική αγωγή και φαρμακοθεραπεία. Όσον αφορά τις όποιες αναφορές γίνονται στο ανά χείρας βιβλίο σε δοσολογίες ή μορφές χορήγησης, οι αναγνώστες μπορούν να είναι βέβαιοι ότι οι συγγραφείς, οι επιμελητές και ο εκδότης κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διασφαλίσουν ότι τα προτεινόμενα φάρμακα και οι δοσολογίες που περιέχονται στο παρόν κείμενο είναι σύμφωνα με τις συστάσεις και πρακτικές που ίσχυαν κατά τον χρόνο της έκδοσης. Ωστόσο, με δεδομένη την συνεχή έρευνα, τις αλλαγές στη νομοθεσία και τη διαρκή ροή πληροφοριών σχετικά με τις φαρμακευτικές αγωγές και τις αντιδράσεις στα φάρμακα, συνιστάται στον αναγνώστη να ανατρέχει στο ένθετο κάθε φαρμάκου για τυχόν αλλαγές στις ενδείξεις και τη δοσολογία και για πρόσθετες προειδοποιήσεις και προφυλάξεις. **Οι συγγραφείς, οι επιμελητές και ο εκδότης δεν φέρουν ευθύνη για τυχόν σφάλματα ή παραλείψεις ή για οποιαδήποτε συνέπεια από την εφαρμογή των πληροφοριών που περιέχει το παρόν βιβλίο και δεν παρέχουν καμία εγγύηση, ρητή ή σιωπηρή, αναφορικά με την ισχύ, την πληρότητα ή την ακρίβεια των περιεχομένων της έκδοσης. Η εφαρμογή των εν λόγω πληροφοριών σε μια δεδομένη περίπτωση εναπό-**

κειται στην επαγγελματική ευθύνη του θεράποντος. Κάθε αναγνώστης/χρήστης καλείται να εξετάσει προσεκτικά τα φυλλάδια των παρασκευαστών που συνοδεύουν κάθε φάρμακο, και να ελέγχει, συμβουλευόμενος κάποιον ιατρό ή ειδικό εάν είναι αναγκαίο, κατά πόσο τα σχήματα δοσολογίας που παρατίθενται σε αυτό ή οι αντενδείξεις που αναφέρονται από τους παρασκευαστές διαφέρουν από τις αναφορές που γίνονται στο ανά χείρας βιβλίο. Η αντιπαραβολή αυτή είναι ιδιαίτερως σημαντική στην περίπτωση φαρμάκων που είτε χρησιμοποιούνται σπάνια είτε έχουν κυκλοφορήσει πρόσφατα στην αγορά. Τον κίνδυνο και την ευθύνη για κάθε σχήμα δοσολογίας ή τρόπο χορήγησης που χρησιμοποιείται αναλαμβάνει πλήρως ο ίδιος ο αναγνώστης/χρήστης. Οι συγγραφείς και οι εκδότες καλούν τους αναγνώστες/χρήστες να αναφέρουν στους εκδότες κάθε τυχόν απόκλιση ή ανακρίβεια που υποπίπτει στην αντίληψή τους. Κάποιες από τις ονομασίες, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα κατατεθέντα σχέδια που αναφέρονται στο ανά χείρας βιβλίο αποτελούν σήματα κατατεθέντα ή αποκλειστικές ονομασίες, καίτοι στο κείμενο δεν γίνεται πάντοτε αναφορά στο γεγονός αυτό. Ως εκ τούτου, η παράθεση μιας ονομασίας που δεν χαρακτηρίζεται ως αποκλειστική δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως δήλωση του εκδότη ότι πρόκειται για κοινόχρηστη ονομασία.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η μετάφραση, απόδοση κατά παράφραση, διασκευή ή εκμετάλλευση του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλον οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 2121/1993, της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το Ν.100/1975 και τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές, ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Νόμου 2121/1993.

Στον Μάνο, τον Στέφανο και τη Λήδα

*«..καί κακίης ἀμόλυτον ἔχων κατά πάντα λογισμόν
μήσομαι ἔρδειν κείνα, τάπερ σόν άνέρα δήσει,
πορσύνων πάντεσσι φίλην βιόδωρον υγείην.»
ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Όρκος ΙΙξ, στίχ. 23-25*

*«και αμόλυντος από κάθε κακή σκέψη
θα κάνω εκείνα που με βεβαιότητα θα αποκαταστήσουν κάποιον να είναι σώος
χαρίζοντας σ' όλους την πολυπόθητη υγεία που είναι το πραγματικό δώρο για
τη ζωή.»*

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το βιβλίο αυτό γράφτηκε για να καλύψει τις ανάγκες των φοιτητών μας που σπουδάζουν στις Σχολές Επαγγελματιών Υγείας, πιστεύοντας πως, δεν υπολείπεται σε λεπτομέρειες, τέτοιες, που να μην μπορούν να του δώσουν θέση αναφοράς, για καθέναν που ασχολείται με την ιατρική επιστήμη γενικότερα. Οπωσδήποτε, απέχει απ' το να χαρακτηριστεί σύγγραμμα Φαρμακολογίας που να μπορεί να επιλύσει ερευνητικούς προβληματισμούς ή σοβαρά ερωτηματικά που πιθανόν αναφέρονται στη θεραπευτική εφαρμογή των φαρμάκων στην κλινική πράξη, παρά την απώτερη επιθυμία μας. Με βάση τα πιο πάνω και την ανάγκη της διδακτικής επιταγής, η συγγραφή του έγινε πιο πολύ αφαιρετικά και επαγωγικά, παρά συνθετικά και εξαντλητικά λεπτομερειακά.

Ουσιαστικά τούτο το πόνημα καλύπτει τα περιγράμματα της ύλης των Τμημάτων που διδάσκονται το αντικείμενο, χωρίς κουραστικές αναλύσεις λεπτομερειών, με το αντικείμενο ιδωμένο από μια κλινική γωνία τέτοια, που να συνδέεται με την καθημερινή πρακτική ανάγκη, με την παράλληλη αναφορά σχετικών στοιχείων. Μ' αυτό το σκεπτικό, δεν συμπεριλήφθηκαν στοιχεία φυσικοχημικών ιδιοτήτων των φαρμάκων, πέρα από συγκεκριμένες αναφορές που κρίθηκαν αναγκαίες, για πρόσθετο λόγο, αφού αυτά θα ενδιέφεραν πρώτιστα την Φαρμακευτική Χημεία ή την Πειραματική Φαρμακολογία. Ακόμα, δεν περιέχονται εδώ οι αντιμετωπίσεις των φαρμακευτικών δηλητηριάσεων και γιατί θα αποπροσανατόλιζαν την όλη εργασία και γιατί πιστεύουμε πως, θα πρέπει να αποτελούν ανεξάρτητο τεύχος με προδιαγραφές που να καλύπτει το γνωστικό τους αντικείμενο όχι για απομνημόνευση, μα περισσότερο με τρόπο ικανό να χρησιμεύει στην καθημερινή κλινική πράξη. Ειδικότερα, εξαντλείται το αντικείμενο Γενικής Φαρμακολογίας, με πρόσθετο στοιχείο τις ερωταπαντήσεις που συνοδεύουν κάθε ενότητα, με αποτέλεσμα να βοηθούν με πρακτικότητα στην εμπέδωση του αντικειμένου, αλλά και στην εξοικείωση του φοιτητή με την έκφραση των θεμάτων της εξεταστέας ύλης. Απ' την άλλη μεριά, το αντικείμενο Ειδικής Φαρμακολογίας, με την συγγραφή και διάταξη του ρέοντος κειμένου απ' την Κα Ε Χατζηχρήστου, καλύπτει απόλυτα την ύλη των προγραμμάτων, με

τρόπο επαγωγικό και με σχηματικές διατάξεις των επιμέρους σχέσεων, για την καλύτερη κατανόηση τους, όπου ήτανε αναγκαίο. Ένα πρόσθετο πρόβλημα που συνδέεται γενικότερα με την μελέτη της Φαρμακολογίας είναι πάντοτε η ανάμιξη των ποικίλων δόσεων και θεραπευτικών σχημάτων, με όλη τη δυσκολία της πολυαριθμότητάς τους, που οδηγεί στην απώλεια της συνοχής του πεζού λόγου και των γενικών νοημάτων. Γι' αυτό, όλες αυτές οι δοσολογίες, μαζί με τα σχετιζόμενα ιδιοσκευάσματα, για να υπηρετείται και η ανάγκη των Τμημάτων που έχουν την δυνατότητα αυτόνομης αναγραφής συνταγής, συμπεριλήφθηκαν σε εύχρηστους πίνακες στο προσάρτημα του βιβλίου έτσι, που να μην καλύπτουν την προβολή των αμιγών κλινικών σημείων του κειμένου.

Θα 'τανε όμως παράλειψη αν μέσα στις χιλιάδες μονογραφίες και εκδόσεις που βοήθησαν αυτή την συγγραφή, δεν αναφέραμε τις παρασκευάστριες εταιρείες που στάθηκαν βοηθοί μας, με τα πολύτιμα στοιχεία που μας παραχώρησαν και που για πολλές, που με την έρευνα τους έθεσαν στη διάθεση της επιστήμης πολύτιμα πρωτοποριακά φάρμακα, αισθανόμαστε πως αδικήθηκαν κάτω απ' την αλφαβητική αναφορά του ανταγωνισμού στους πίνακες των προϊόντων τους. Ομολογούμε πως, δεν βρήκαμε άλλον τρόπο, για να μην κινδυνέψει η αμεροληψία της αναφοράς. Πιστεύουμε πως, θα μας δικαιώσουν γι' αυτό και τις ευχαριστούμε διπλά, μαζί και για την αρωγή τους.

Κλείνοντας, γνωρίζουμε πως, θα αισθανόμασταν ιδιαίτερη ικανοποίηση, αν η μικρή μας αυτή δουλειά βοήθησε τον αναγνώστη της στην μάθησή του και ιδιαίτερα στην καλλιέργεια της κριτικής στάσης απέναντι στις γνώσεις της επιστήμης του.

Κ. Τσόχας
Αθήνα
Μάιος 2012

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η προσπάθεια του να καταπολεμήσει ο άνθρωπος τις διάφορες νοσηρές του καταστάσεις, χρησιμοποιώντας ποικίλα φάρμακα, πραγματικά είναι πολύ παλιά, ιστορικά τόσο, που η αρχαιολογική έρευνα έχει μεταθέσει την αφετηρία, για κάθε φαρμακοθεραπευτική απόπειρα, στα βάθη της ιστορίας. Υπάρχουν μαρτυρίες που φαίνεται ότι, ο άνθρωπος χρησιμοποιούσε φαρμακοθεραπείες και 4000 χρόνια π.Χ., ενώ ενδείξεις αναφέρουν ότι, διάφοροι λαοί χρησιμοποιούσαν φυτά από βότανα σε συγκεκριμένες συνταγές και 2000 χρόνια π.Χ. Ωστόσο, το πρώτο γραμμένο φαρμακολογικό κείμενο που διασώθηκε, μπορεί να θεωρηθεί ο πάπυρος που βρέθηκε στη Θήβα της Αιγύπτου το 1862 μ.Χ. Ο πάπυρος αυτός (τμήμα του περιέχεται στη μακέτα του εξωφύλλου), που έχει μήκος 20 μέτρα και πλάτος 30 εκατοστά, βρέθηκε σε άριστη κατάσταση και αποκτήθηκε το 1871 από τον Γερμανό Αιγυπτιολόγο Georg Ebers, γι' αυτό και από τότε ονομάζεται «πάπυρος του Ebers». Ο πάπυρος του Ebers γράφτηκε 1550 χρόνια π.Χ., ανήκε στο βασίλειο των Φαραώ και περιέχει έναν μεγάλο αριθμό από ολοκληρωμένες συνταγές και διαιτητικά σχήματα που χρησιμοποιούνταν τότε. Νωρίτερα, ο Όμηρος, 1700 χρόνια π.Χ., αναφέρει τη σημασία του θείου για διάφορες θεραπείες. Η φαρμακοθεραπεία όμως εμφανίζεται οργανωμένη στην Αρχαία Ελλάδα, για πρώτη φορά, από τον πατέρα της Ιατρικής τον Ιπποκράτη, ενώ πολλές φαρμακοθεραπείες αποδίδει η ελληνική μυθολογία στον Ασκληπιό, την Υγεία, την Πανάκεια, ακόμα και σ' αυτόν τον ίδιο τον πατέρα των θεών, το Δία.

Η Ρώμη δέχτηκε και καλλιέργησε όσα παρέλαβε από την Αρχαία Ελλάδα, ενώ ο μεσαίωνας που ακολούθησε ανέστειλε την εξέλιξη και βοήθησε να ειςχωρήσουν στη θεραπευτική περισσότερες μαγανείες. Αυτό ενισχύθηκε πολύ και από το ότι η θεραπευτική ασκούνταν βασικά από μοναχούς την εποχή εκείνη και μέσα στα μοναστήρια.

Στη συνέχεια, εμφανίστηκαν οι πρώτες σχολές σε πανεπιστημιακή στάθμη και άρχισαν να βρίσκονται ιδιαίτερες μέθοδοι και θεραπευτικά μέσα. Στα 1618 εκδίδεται στο Λονδίνο η πρώτη φαρμακοποιία και χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά σύνθετα φαρμακολογικά σκευάσματα, ενώ ταξινομούνται πάνω από 1000 δρόγες. Ανάμεσα στα γνωστά, για τις πολλές τους ιδιότητες στην εποχή αυτή, είναι το οιοπνευματούχο βάμμα από όπιο ή

λαύδανο, το βάμμα βενζόης, τα βάλαμα του Περού και του Τουλού, η γου-αϊακόλη κ.ά.

Το 1715, ο Έλληνας γιατρός απ' την Κεφαλλονιά Ιακ. Πυλαρινός, που ζούσε στην Κωνσταντινούπολη, δημοσιεύει στη Βιέννη τις πρώτες παρατηρήσεις του για το δαμαλισμό που τελειοποιήθηκε το 1795 απ' τον Ed.Jenner, κι έτσι ανοίγει ο δρόμος για την ανοσοβιολογία.

Στα 1785, ο William Withering στην Αγγλία χρησιμοποιείτο αφέψημα από δακτυλίτιδα, για να θεραπεύσει καρδιακές παθήσεις, ενώ την ίδια περίπου εποχή, ο Thomas Dover χορηγεί μίγμα από ίσα μέρη από όπιο και ιπεκακουάνα (σκόνη Dover), για να καταπολεμήσει το βήχα.

Τη χρονιά 1842, ο Crawford Long απ' τη Γεωργία χρησιμοποιεί για πρώτη φορά τον αιθέρα για γενική αναισθησία και το 1847 ο Sir J. Simpson το χλωροφόρμιο, για τον ίδιο σκοπό.

Στη συνέχεια ανακαλύπτονται τα αντιπυρετικά, η σαλβαρσάνη απ' τον Γερμανό φυσικό Ehrlich, το 1907, για να θεραπεύσει τη σύφιλη, οι σουλφοναμίδες το 1908, απ' τον Γερμανό χημικό Gelmo, η ινσουλίνη το 1922 και ακολουθούν ένας σωρός από άλλες χημικές ουσίες με φαρμακολογική αξία, που τελικά οδηγούν να οργανωθεί ένας νέος κλάδος, η Φαρμακολογία. Το 1929, ο Alexander Fleming ανακαλύπτει την πενικιλίνη και αρχίζει η εποχή των αντιβιοτικών ουσιαστικά το 1937 και το 1952 εμφανίζεται σαν οργανωμένη επιστήμη η Φαρμακολογία.

Από κει και πέρα εμφανίζονται στο προσκήνιο επαναστατικές ανακαλύψεις σε ουσίες, με σοβαρές θεραπευτικές δυνατότητες, μαζί με νέους κλάδους και η Ιατρική πια προσβλέπει με πολύ εμπιστοσύνη στη βοήθεια που θα δώσουν στο θεραπευτικό της έργο.

Κ. Τσόχας

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τον **δρ.Θεόδωρο Μαρινάκη**, ιατρό αιματολόγο, για την συγγραφή του κεφαλαίου των φαρμάκων για τις παθήσεις του αίματος. Επίσης ευχαριστώ τον **κ.Μιχάλη Βασιλόπουλο** για την σχεδίαση των σχημάτων του βιβλίου. Χωρίς την συμβολή τους, η επίπονη προσπάθεια της ολοκλήρωσης του βιβλίου δεν θα ήταν εφικτή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1 ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- 1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 4
- 1.2 ΦΑΡΜΑΚΟ - ΔΗΛΗΤΗΡΙΟ 5
- 1.3 ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΑ ΦΑΡΜΑΚΑ 6
- 1.4 ΔΡΑΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ - ΕΚΔΟΧΑ 20
- 1.5 ΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ 20
 - Ερωτήσεις - Απαντήσεις (1 - 25) 22
- 1.6 ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ - ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΣ - ΑΠΕΚΚΡΙΣΗ 25
- 1.7 ΔΡΑΣΗ - ΦΑΡΜΑΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ - ΒΙΟΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ 40
 - Ερωτήσεις - Απαντήσεις (26 - 44) 44
- 1.8 ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΑ - ΜΟΝΑΔΕΣ 47
 - 1.8.1 Μονάδες βάρους 47
 - 1.8.2 Μονάδες όγκου 51
 - 1.8.3 Συντελεστές μετατροπών μονάδων βάρους και όγκου 52
 - 1.8.4 Μονάδες που μετράμε το μήκος 53
 - 1.8.5 Προθέματα των μονάδων μέτρησης 54
 - 1.8.6 Αντιστοιχίες σε όγκο και βάρος που δίνουν κάποια σπιτικά σκεύη 54
 - 1.8.7 Βιολογική μονάδα - Διεθνής μονάδα 55
 - 1.8.8 Χιλιοστοϊσοδύναμο 57
 - 1.8.9. Γραμμομόριο 59
 - 1.8.10. Γενικά για τις βιολογικές μετρήσεις 61
 - Ερωτήσεις - Απαντήσεις (45 -54) 62
- 1.9. ΔΟΣΟΛΟΓΙΑ 65
 - 1.9.1 Γενικά 65
 - 1.9.2 Καθορισμός δόσεων 66
 - 1.9.3 Νομόγραμμα 68
 - 1.9.4 Μίξη 70
 - 1.9.5 Δοσολογία παιδιών 72
 - Ερωτήσεις - Απαντήσεις (55 -70) 74

1.10	ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ Ή ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ	78
1.11	ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ - ΑΝΤΕΝΔΕΙΞΕΙΣ	79
1.12	ΕΘΙΣΜΟΣ - ΕΞΗ - ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑ	80
1.12.1	Εθισμός	80
1.12.2	Έξη	81
1.12.3	Τοξικομανία	81
1.12.4	Placebo	84
1.13	ΙΔΙΟΣΥΓΚΡΑΣΙΑ	84
1.14	ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ - ΑΛΛΕΡΓΙΑ	90
1.15	ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	92
1.15.1	Αλληλεπιδράσεις μεταξύ των φαρμάκων	93
	Ερωτήσεις - Απαντήσεις (71 - 90)	96
1.16	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	99
1.16.1	Νομοθεσία ναρκωτικών	99
1.17	ΣΥΝΤΑΓΗ	113
1.17.1	Μέρη της συνταγής	114
1.17.2	Κύριες συντμήσεις συνταγογραφίας	118
1.17.3	Γραφή αριθμών	121
	Ερωτήσεις - Απαντήσεις (91 - 100)	123
1.18	ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ	125
	Ερωτήσεις - Απαντήσεις (101 - 105)	133

2 ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΝΕΥΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Α. ΑΥΤΟΝΟΜΟ

2.1	ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΝΕΥΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	136
2.1.1	Λειτουργίες Αυτόνομου Νευρικού Συστήματος	137
2.1.2	Αυτόνομο Νευρικό Σύστημα και Νευρομεταβιβαστές	138
2.1.3	Χολινεργικοί νευρομεταβιβαστές	138
2.2	ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΑΡΑΣΥΜΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	139
2.2.1	Παρασυμπαθητικομιμητικά φάρμακα ή χολινεργικοί αγωνιστές	139
2.2.2	Παρασυμπαθητικολυτικά ή χολινεργικοί ανταγωνιστές	140

- 2.3 ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΥΜΠΑΘΗΤΙΚΟΥ** 142
- 2.3.1 Αδρενεργικοί αγωνιστές ή συμπαθητικομιμητικά 142
- 2.3.2 Αδρενεργικοί ανταγωνιστές ή συμπαθητικολυτικά 146

B. ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΑ

- 2.4 ΑΓΧΟΛΥΤΙΚΑ, ΥΠΝΩΤΙΚΑ, Ή ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΗΡΕΜΙΣΤΙΚΑ** 148
- 2.4.1 Βενζοδιαζεπίνες 148
- 2.4.2 Βαρβιτουρικά 149
- 2.4.3 Άλλα αγχολυτικά 150
- 2.5 ΑΝΤΙΨΥΧΩΣΙΚΑ (ΝΕΥΡΟΛΗΠΤΙΚΑ) ΦΑΡΜΑΚΑ** 151
- 2.6 ΑΝΤΙΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΑ** 154
- 2.7 ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΛΗΨΙΑΣ** 156
- 2.7.1 Φάρμακα για την γενικευμένη επιληψία 157
- 2.7.2 Φάρμακα για την αφαίρεση ή petit mal 158
- 2.7.3 Φάρμακα για τους πυρετικούς σπασμούς 158
- 2.7.4 Φάρμακα για το status epilepticus 158
- 2.8 ΑΝΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ** 158
- 2.9 ΔΙΕΓΕΡΤΙΚΑ ΤΟΥ Κ.Ν.Σ.** 161

3 ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΔΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ

- 3.1. ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΑ, ΑΝΤΙΜΥΚΗΤΙΑΣΙΚΑ, ΑΝΤΙΠΑΡΑΣΙΤΙΚΑ** 166
- 3.2. ΙΟΣΤΑΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ** 183
- 3.3. ΑΝΤΙΕΛΜΙΝΘΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ** 183
- 3.4. ΦΑΡΜΑΚΑ ΑΝΤΙΠΡΩΤΟΖΩΙΚΑ** 184

4 ΑΝΤΙΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΓΗΤΙΚΑ

- 4.1. ΜΗ ΣΤΕΡΟΕΙΔΗ ΑΝΤΙΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΦΑΡΜΑΚΑ (NSAIDS)** 188
- 4.2. ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΟΥΡΙΚΗΣ ΑΡΘΡΙΤΙΔΑΣ** 193
- 4.3. ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΑΝΑΛΓΗΤΙΚΑ** 194
- 4.4. ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΙΚΡΑΝΙΑ** 197

5 ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΔΡΟΥΝ ΣΤΟ ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

- 5.1. ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΕΛΚΟΥΣ 200
- 5.2. ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΙΚΟΥ ΣΩΛΗΝΑ 204

6 ΦΑΡΜΑΚΑ ΤΟΥ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- 6.1. ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΣΛΙΠΙΔΑΙΜΙΕΣ 212
- 6.2. ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΣΤΗΘΑΓΧΗ 215
- 6.3. ΦΑΡΜΑΚΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΕΣ ΑΡΡΥΘΜΙΕΣ 217
- 6.4. ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ 221
- 6.5. ΑΝΤΙΥΠΕΡΤΑΣΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ 222
- 6.6. ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΗΞΗ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ 227

7 ΟΡΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΝΔΟΚΡΙΝΕΙΣ ΑΔΕΝΕΣ

- 7.1. ΟΡΜΟΝΕΣ ΥΠΟΦΥΣΕΩΣ 235
- 7.2. ΟΡΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΘΥΡΕΟΕΙΔΟΥΣ 235
- 7.3. ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΥΡΕΟΕΙΔΩΝ ΑΔΕΝΩΝ 237
- 7.4. ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΟΡΜΟΝΕΣ ΦΛΟΙΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΝΕΦΡΙΔΙΩΝ 238
- 7.5. ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΟΡΜΟΝΕΣ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ 239
- 7.6. ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΓΕΝΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΜΟΝΕΣ 241

8 ΑΝΤΙΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΙΚΑ

- 8.1. ΦΑΡΜΑΚΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΩΝ 248

9 ΦΑΡΜΑΚΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

- 9.1. ΣΙΔΗΡΟΣ 258
9.2. ΒΙΤΑΜΙΝΗ Β₁₂ 260
9.3. ΦΥΛΛΙΚΟ ΟΞΥ 261
9.4. ΕΡΥΘΡΟΠΟΙΗΤΙΝΗ 262
9.5. ΑΥΞΗΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΩΝ ΛΕΥΚΩΝ 264

10 ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

- 10.1. ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΤΟΧΩΝ 270

11 ΦΑΡΜΑΚΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

- 11.1. ΦΑΡΜΑΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΟΓΧΙΚΟ ΑΣΘΜΑ 276

12 ΠΡΟΣΤΑΓΛΑΝΔΙΝΕΣ

- 12.1. ΠΡΟΣΤΑΓΛΑΝΔΙΝΕΣ 280

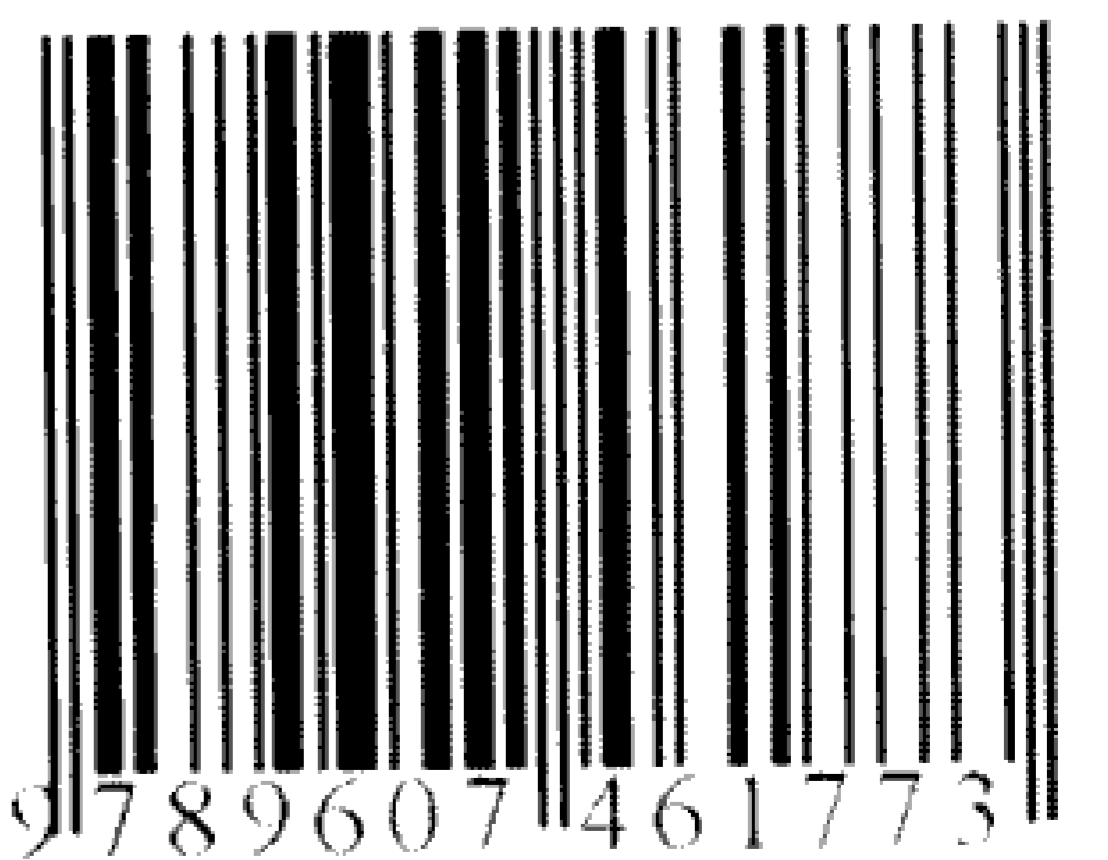
ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝ ΟΝΟΜΑΣΙΩΝ, ΔΟΣΟΛΟΓΙΩΝ & ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ	288
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2: ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΝΕΥΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: Α.Ν.Σ.	288
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΝΕΥΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: ΨΥΧΟΦΑΡΜΑΚΑ	299
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 3: ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΔΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	307
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 4: ΑΝΤΙΦΛΕΓΜΟΝΩΔΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΓΗΤΙΚΑ	322
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 5: ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΔΡΟΥΝ ΣΤΟ ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	330
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 6: ΦΑΡΜΑΚΑ ΤΟΥ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	342
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 7: ΟΡΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΝΔΟΚΡΙΝΕΙΣ ΑΔΕΝΕΣ	360
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 11: ΦΑΡΜΑΚΑ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	372

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	378
ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	391

ISBN: 978-960-7461-77-3

9789607461773